

Jiří Karásek ze Lvovic: Dech věčnosti (Sodoma, 1895)

Když, démone můj, v nitro mé jsi vlil
Vyprahlost s žízni, když se srdce vzdalo
Již všeho, krutě jsi je poplenil,
Že hořkým svět a život shledávalo.

Ó chtíče, neřesti, jimž duše všem
Se zotvírala jak vchod lupanaru,
Po vámi jak stvol trávy hynul jsem,
Když pod kamenem křehce vzroste k jaru.

A přec, můj démone, když odpor ztich',
Když v prázdno všeho zřely posléz zraky,
Mé ranil's nitro šílenstvím snů svých.

Mé čelo na chvíli jsi ohni zžeh'
A ověnčil's je hořícími máky.
V snů marnost věčno inferna jsi vdech'.

Karel Hlaváček: Pozdě k ránu (Pozdě k ránu, 1896)

Bylo pozdě k ránu... Šel jsem příliš unaven polibky, jež snesly se na mne poprvé v životě jako prudká silice jarního deště. Měsíc ohlašoval bledou září zašlého zlata za řekou svůj brzký východ, a celá krajina, neurčitá, bez kontur, plující v sinavém a bázlivém světle, zdála se po celou noc již od časného večera očekávatí prvých paprsků jeho. Bylo takové zvláštní, napnuté ticho, rušené jenom táhlými a hlubokými zvuky trompet daleké vesnické nedělní hudby, která již asi dohrávala... Měsíc vyšel omrzele, zarudlý; bledl a počal se chvěti na řece; vše zdálo se klekati k společné modlitbě... A všecka ta nedospalost, touha, jemná mdloba a závrať rozlila mi v duši takovou zvláštní, delikátní a vzácnou náladu. Bylo to tak něco pro nejhlubší tóny lesního rohu, pro nejhlubší tremolla skleněných fléten, pro zádumčivé solo zděděné violy (a ještě ztlumené kostěnou přídusku)... Vlažný melisový odvar, nahořklá vůně feniklového oleje, tlačeného do staré antiky, řezané ze zeleného egyptského dioritu žensky jemnou a neznámou aristokratickou dlaní – dlaní, postříkanou dříve silným aroma karmínového laku... Třel jsem nejdelikátnější nuance barev, vodil svou ruku k nejsubtilnějším tahům, zkoušel harmonie nejhlubších mollových akordů a komponoval v nejnebezpečnějších klíčích a předznamenáních, než jsem překročil k realizaci svojich vizí. Chytiti vše sublimné, tajemné, anaemické a bázlivé v delikátní mystifikaci, v ironii a v hřejivou intimitu – rozšlehnout v několika příbuzných duších krátkou modlitbou maga tu vzácnou a tajemnou náladu, zakletou ve dvě slova: *pozdě k ránu* – tj. má domaina, má raison d'être.

Karel Hlaváček: I. (Mstivá kantiléna, 1896)

Oh, moje Manon! To již není nesmělý Váš abbé,
jenž k sličné Manon chodil, stonavé a nudou slabé,

a při němž Manon doufávala: snad se dneska vzmuží
a začne slibovanou legendu o hříchu žlutých růží...

Oh, moje Manon! Zvykejte! Dnes hlas mám příliš tvrdý
a jako Geus jen na svůj hlad si mohu býti hrdý.

Já schválně opustil své soudruhy a rodná pole,
bych zazpívat Vám mohl kantilenu při viole,

a mstivou kantilenu, v níž by moje ústa chabá
Vám vyčtla, že jste spíše hladem nežli nudou slabá,

a v níž by vzmužily se moje oči bez tepla
nad legendou, jak luna dlouhým pláčem oslepla...

Vím, že má Manon všecka nervosní je z všeho toho,
že ráda by si lhala starou touhu pro někoho,

a zatím ticho trapné, ticho rozespalé všady
na uvítanou *jinému* se snáší nad zahrady.

Karel Hlaváček: I. (Mstivá kantiléna, 1896)

Do pusté naší krajiny ni měsíc nezasvítí,
vše bez vůně je, bez tepla, a marno něco síti -
jen tiše, tiše, Geusové, - prý musí to tak býti.

A zvony mdlé jsou, bez moci, a neprocitnou ani,
nemožno poplach zvoniti a dlouho do svítání -
jen tiše, tiše, Geusové, jen ztište svoje přání.

A na pláň dlouhou řadte se a s ostřím v pěsti mstícím
se dejte do tmy na pochod ku Městům klidně spícím -
jen tiše, tiše, Geusové, za větrem žalujícím.

A cestou v polích ztracenou před brány připližte se,
los metejte, kdo nad spícím pěst svoji první vznese -
jen rychle, rychle, Geusové, za rod náš pomstěte se!

